

СТАНОВИЩЕ

върху дисертацията на Евгени Станков Василев на тема: „Промяната на комуникацията в България под влиянието на глобализационните процеси“ с научен ръководител - доц. д.н. Добринка Пейчева

Евгени Василев е завършил бакалавърската си степен в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - специалност „Международни отношения“ Този факт до голяма степен обяснява докторантските му интенции към вътрешните и външни аспекти на комуникацията. Обвързването на проблематиката на дисертацията му с глобализационните влияния произтича от обстоятелството, че магистърската му степен, която е получил в СУ „Климент Охридски“, е по „Глобалистика“, а магистърската му теза е на тема: „Глобализацията като технологичен процес“.

Обединяването на двете тематика - глобализация и комуникация бе залегнало още в неговата първоначална ориентация за разработване на докторска дисертация. Темата, която избра за разработване: „Промяната в комуникацията в България под влияние на глобализационните процеси“ бе плод на тези две близки до интересите му области.

Евгени Василев е работил като журналист и редактор в три различни типа медии- вестник, списание и новинарски уебсайт. По време на докторантурата си участва на международна конференция по проблемите на комуникациите и социалното развитие в Бейрут. Бе и на докторантско училище в Германия. Василев е включван е в различни научни проекти и конференции. Има 6 публикации по темата на дисертацията. Проявява активност в научните среди и желание да допринесе за развитието на проблематиката в областта на социологията, комуникациите, глобализацията и медиите.

В дисертацията си Евгени Василев цели да разкрие разгръщащите се промени в комуникациите в нашата страна и да ги свърже с развитието на обществото ни в конкретни исторически периоди - Задругата, Еснафството, началната индустриализация, комунистическото общество и съвременното ни. Едновременно с това откроява връзката им с глобализационните процеси.

Основната посока, която следва дисертантът е представянето на историческото развитие на междуличностната и масовата комуникация и разкриването на проекциите им в съвременното състояние в България, обвързвайки ги с въздействието на съвременните глобализационни процеси.

Евгени Василев добросъвестно разкрива настъпващите комуникационни промени с желанието да очертае една възможно най-обхватна рамка, свързваща

историята, нравите, обичаите, възпитанието и много други компоненти на междуличностната комуникация и транслирането им в масовата комуникация. Търси и разкрива причините за социалните промени, обвързвайки ги с измененията на комуникационните процеси, с което допринася за разбирането на множество съвременни промени, противоречия, пропуски и ентропийни процеси при разгръщането на социалните промени в страната ни.

Тезата му, че в България е налице връзка между средствата за комуникация и социалното развитие и, че комуникациите влияят върху самото общество - върху неговия разцвет или упадък, е особено плодотворна и е в синхрон с идеите на Харолд Инис.

В анализа на междуличностната комуникация в периода до 1945 г. дисертантът използва преобладаващо творбите на Иван Хаджийски в областта на народопсихологията, както и на най-големия социолог на България през този период- Христо Тодоров. Евгени Василев се основава и на трудовете на най-значимия изследовател на връзката комуникации и социално развитие- сънародника на предвестника на глобализацията - Маршал Маклуън - канадския изследовател Харолд Инис, както и на самия Маршал Маклуън.

Изхождайки и оповавайки се на един от класиците на социологията- Фердинанд Тьонис, Е.Василев анализира връзката между промените в междуличностната и масова комуникация и влиянието им върху българското общество, опитвайки се да докаже, че постепенното задълбочаване на разпокъсаността на междуличностните връзки в България се обвързва с разпадането на родовите и съседски отношения, от което следва трудното създаване на общност и близки емоционални връзки (по Фердинанд Тьонис).

Изводите и анализите на авторите, които разглежда дисертантът, се съпоставят със състоянието на съвременната комуникация в България, разкривайки го чрез собствените му анализи и чрез анализите на конкретни социологически изследвания, в някои от които дисертантът е участвал.

В Първа глава, се представят теоретико-методологически проблеми на комуникацията чрез акценти върху връзката между различните комуникационни теории и глобализацията с амбицията да се положи историческата основа, върху която да се изгради дисертацията.

Във **Втора глава** на дисертацията, на базата на историографски данни и аналитични публикации, **се** представя как се променя междуличностната и масовата комуникация в различните периоди.

Трета глава разкрива състоянието на съвременните комуникационни процеси, акцентирайки върху „някои скрити основи, коренящи се в отминали времена и в последствията“. Дисертантът откроява непредполагаеми връзки с миналото, включително и относно начина, по който се общува на междуличностно и обществено ниво, когато се навлезе дълбочинно в процесите при Задругата, Еснафството, периода след Освобождението, комунистическата тоталитарна власт. Към тях отнася и един от основните механизми, чрез които се участва в масово комуникационните процеси – участието в културния живот. Днес, процесът на обмен на културни образци е не само особено улеснен от новите медии, но и показателен за глобализационната природа на комуникацията, както и за комуникационната обвързаност на глобализацията.

„Процесът на обмен на културни образци бива особено улеснен от съвременните комуникационни средства, защото те скъсяват дистанцията във времето и пространството и по този начин спомагат за предаването на информация, с което допълнително се развиват глобализационните процеси.“ (21 стр.)

В Заключението на дисертацията са включени основните изводи за развитието на комуникационните процеси в България и се прави връзка със състоянието на съвременните комуникационни процеси.

Положителни моменти в дисертацията:

1. Доказателствен материал, че промяната на междуличностната и появата на масовата комуникация в различните исторически епохи в България – от Задругата, през Еснафството, след Освобождението, по време на комунизма до съвременното и състояние не само съпътства, но и влияе върху развитието на обществото ни, че всеки един от тези етапи оставя своите белези за начина, по който общуваме помежду си или чрез средствата за масова комуникация и идентифицира от определен ъгъл особеностите на социалното ни развитие.

2. В дисертацията се разкрива, че за промените в комуникацията в България важно влияние имат и глобализационните процеси. Дори по време на Задругата са изведени външни влияния върху начина на общуване, които са се засилвали с времето. С обмена на информация за начина на организиране на обществото или един спрямо друг, се комуникира между отделните общества и глобализацията се обвързва с промените в комуникацията в България. Разпадането на Задругата, се основава на създаването на икономически връзки с други общества,

3 Разкриване на ролята на новите средства за комуникация в трансформациите на обществата по посока на удовлетворяване на потребности от нов социален ред и съхраняване на настоящите устои. „Как и по-какъв начин новите медии ще допринесат за усъвършенстване на обществото или напротив, ще допринесат за

неговия упадък, е все още рано да се каже“- казва дисертантът. „Настоящите контракултурни процеси, организирани от младите хора, разкриващи съществуването на очевидни несъответствия в социалния ред, дават основание да очакваме фундаментални промени, базирани на сложното взаимно влияние между комуникацията и обществото.“

Като цяло бих могла да кажа, че дисертантът разработва една изключително амбициозна задача, целяща да обвърже развитието на комуникационните процеси със социалните трансформации в различните исторически периоди в България. Разработването и излиза не само отвъд изискването за социологическо образование, но и отвъд времевия интервал за нейното аргументиране.

Това е задача, върху която Евгени Василев би могъл да работи десетки години за да остави значимо присъствие и да получи подобаваща научна удовлетвореност.

В тази посока отнасям и препоръките си към дисертанта – да разшири арсенала от автори и публикации, които биха допринесли за повече аргументи и структурна организираност, да прецизира изказа си и да навлезе по-смело в научните търсения, да избягва стереотипни изрази и субективни интерпретации.

Тези препоръки, които отнасям към бъдещото продължение на темата, не омаловажават постигнатото от него в тази дисертация.

Направеното е не малко и е достатъчно да гласувам с чиста научна съвест с „Да“ за получаване на образователната и научна степен „доктор“ на Евгени Василев. Позволявам си да препоръчам на останалите уважаемите членове на журито да гласуват положително.

Изготвил становището:

Доктор на социологическите науки Добринка Пейчева